

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobkyně: G. G., zastoupená JUDr. Martinem Pavelkou, advokátem se sídlem v Brně, nám. 28. října 12, proti žalovanému Ministerstvu vnitra, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 10. 2004, čj. OAM-2914/VL-10-08-2004, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 10. 2005, čj. 65 Az 44/2004 - 24,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 10. 2005, čj. 65 Az 44/2004 - 24, se zrušuje.
- II. Žaloba se odmítá.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. Odměna advokáta JUDr. Martina Pavelky se určuje částkou 3225 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně jako stěžovatelka domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 26. 10. 2004, čj. OAM-2914/VL-10-08-2004. Tímto (posledně uvedeným) rozhodnutím byla žádost stěžovatelky o udělení azylu zamítnuta jako nedůvodná podle ustanovení §

12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a zároveň bylo vysloveno, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, v platném znění. Krajský soud dospěl k závěru, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v souladu se zákonem a na podkladě dostatečně zjištěného stavu věci.

Stěžovatelka v kasační stížnosti a jejích doplněních uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Napadá výrok, jímž se žaloba zamítá. Namítá, že krajský soud nesprávně interpretoval § 2 odst. 6 zákona o azylu, neboť zjištěný skutkový stav věci nepodřadil pod pojem pronásledování a odkazuje na obsah správního spisu. Uvádí, že se v zemi původu obává pronásledování ze strany teroristů a wahábilů a státní moc není schopna zajistit občanům bezpečí. V doplnění kasační stížnosti ze dne 4. 5. 2006 rozvedla, že se krajský soud dostatečně nezabýval situací v Dagestánu, kde nalezla řada čečenských bojovníků, tzv. wahábilů, nové útočiště a tito začali ohrožovat místní obyvatele. Wahábisté stěžovatelku a její rodinu několikrát navštívili pod záminkou potřeby potravin. Poté však vždy začali vyhrožovat fyzickou likvidací, neboť stěžovatelka a členové její rodiny nejsou praví muslimové, jelikož se modlí jen pětkrát denně. Vyžadovali, aby se modlila vícekrát denně s tím, že když neuposlechne stane se jí i členům rodiny něco špatného. Nemohla najít efektivní ochranu místní policie, neboť i policisté se wahábilů bojí. Vzhledem k situaci v oblasti se neustále obávala o svůj život, navíc je zde zhoršený přístup ke vzdělání a děti čelí výhrůžkám ze strany wahábilů i ve škole. Za důkaz označuje zprávu ze země původu Dagestánu „Profile of internal displacement federation“ a zprávu „One person was killed“ ze dne 26. 4. 2006.

Stěžovatelka je přesvědčena, že splňuje kritéria pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu z důvodu jejího zdravotního stavu – srdeční choroby. V Dagestánu je špatná zdravotní péče, proto se v případě návratu obává zhoršení zdravotního stavu, neboť neví, zda sežene léky potřebné k léčbě, a navíc u lékaře je vše za úplaty a stěžovatelka je nyní nemajetná. Za důkaz označila lékařskou zprávu, již si má soud vyžádat.

Dále vyjadřuje přesvědčení, že v jejím případě je dána i překážka vycestování ve smyslu § 91 odst. 1 písm. a) bod 1 a 2 zákona o azylu, neboť se důvodně obává o svůj život v případě návratu do země s tím, že žádný obyvatel Dagestánu se po odchodu do zahraničí zpět nevrátil. Zmiňuje případ dcery kamarádky, která byla po návratu zabita wahabisty a její orgány byly použity pro účely transplantace bohatým lidem v zahraničí. Stěžovatelka se navíc nemá kam vrátit, protože prodala dům, je nemajetná a žádné vazby, kromě nemocné dcery a jejích dětí, v Dagestánu nemá.

V doplnění kasační stížnosti ze dne 12. 6. 2006 uvedla, že město B., kde před žila, je centrem wahábismu. Teroristický útok, jenž byl spáchán v B., chtěli teroristé dle mínění stěžovatelky původně provést v B. Proto se tam již necítila bezpečně. Bývalý manžel dcery pracuje jako policista, jenž se u wahábistů netěší obliby, proto se na rodinu stěžovatelky jakožto rodinu policisty zaměřili a byli tak ohroženi více než jiní obyvatelé města. Nedaleko domu stěžovatelky je nemocnice, kde byl proveden teroristický útok a tlaková vlna po výbuchu nemocnice poškodila i stěžovatelčin dům. Poukázala taktéž na situaci v Dagestánu, kde je válka. Upozornila na svůj vysoký věk a zdravotní stav a zdravotní stav členů rodiny a skutečnost, že vzhledem k těmto faktorům je závislá na pomoci rodiny – zejména dcery, která se o ni v ČR stará. Odloučení od rodiny by její problémy zhoršilo.

Vzhledem k uvedenému navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a o ustanovení zástupce z řad advokátů, jímž byl usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 3. 2006, čj. 65 Az 44/2004 - 49, ustanoven JUDr. Martin Pavelka.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že považuje rozsudek krajského soudu i svá rozhodnutí za vydaná v souladu s právními předpisy a odkázal na správní spis, zejména na podání a výpovědi stěžovatelky. Správní orgán neshledal žádný důvod, jenž by bylo lze podřadit důvodům pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Stěžovatelka se neobrátila s žádostí o pomoc na státní orgány země původu. Nebyla shledána ani existence zvláštního zřetele hodného důvodu dle § 14 citovaného zákona a stejně tak nebyla shledána ani existence překážek vycestování ve smyslu § 91 cit. zákona.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud pak na základě kasační stížnosti přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti. Shledal přitom vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž musel přihlédnout z úřední povinnosti. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v řízení před krajským soudem chyběly podmínky řízení [§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.].

Nejvyšší správní soud o věci uvážil takto:

Podle ustanovení § 71 odst. 1 s. ř. s. musí žaloba kromě obecných náležitostí podání (§ 37 odst. 2 a 3 s. ř. s.) obsahovat označení napadeného rozhodnutí a den jeho doručení nebo jiného oznámení žalobci, označení osob na řízení zúčastněných, jsou-li žalobci známy, označení výroků rozhodnutí, které žalobce napadá, žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést a návrh výroku rozsudku. Podle věty třetí odstavce 2 tohoto ustanovení může žalobce rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body jen ve lhůtě pro podání žaloby.

Ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. žalobci ukládá povinnost uvést v žalobě konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizovaná) skutková tvrzení a (v témže smyslu) konkrétní právní argumentaci, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Žalobce je tedy povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v řízení předcházejícím vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen uvést svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Líčení skutkových okolností přitom nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, k nimž při vyřizování věcí určitého druhu může docházet, ale musí být individualizovaným, a tedy od jiných skutkových okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Právní náhled na věc pak nemůže být toliko s obecným odkazem na určitá ustanovení zákona a na práva či povinnosti v nich stanovené, ale musí aplikovatelné právní normy subsumovat na vylíčená skutková tvrzení a obsahovat konkrétní – o tyto skutkové okolnosti - se opírající právní výtky, tj. tvrzení o porušení práva. Nelze se ztotožnit s názorem, že při obecném výčtu porušených ustanovení správního řádu soud žalobu může projednat v takto obecných mezích, tedy z hlediska, zda nebyla porušena označená ustanovení správního řádu. Takový přezkum by nemohl být přezkumem omezeným, naopak, pokud by soud takovou žalobu považoval za projednatelnou, musel by vymezit všechny povinnosti, které jsou označenými ustanoveními správnímu orgánu uloženy, podřadit jim veškeré jeho úkony a posoudit zda ustanovením zákona odpovídají či nikoliv, stejně jako by z těchto hledisek musel úplně zkoumat vydané rozhodnutí. K žalobě postrádající skutkové

výtky by se tak mnohdy dostalo žalobci podrobnějšího přezkumu, než pokud by jimi byl rozsah přezkumu vymezen. Ve vztahu k porušení předpisu hmotněprávního by nedostatek skutkového vymezení žalobních bodů a pouhý odkaz na ustanovení právního předpisu znamenal rozbor všech v úvahu přicházejících podmínek jeho naplnění, což je nereálné. Nakonec pak by akceptace podobných nedostatků žalobních bodů vedla k popření povinnosti žalobní body označit. V této argumentaci a v posuzované věci vychází Nejvyšší správní soud z rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005 - 57, publikovaného pod č. 835/2006 Sb. NSS.

Prostý výčet paragrafů správního řádu, případně jejich parafrázi, bez jakékoli specifikace tedy nelze považovat za žalobní bod (právní důvod). Soud není povinen ani oprávněn sám vyhledávat možné nezákonnosti správního aktu, nepostačí proto, vytyká-li žaloba obecně, že zákon byl porušen a případně pouze v obecné rovině odkazuje na zákonná ustanovení, nebo vytyká-li, že řízení bylo vadné, aniž by zároveň poukazovala na konkrétní skutečnosti, z nichž je takové tvrzení dovozováno. Rovněž pouhý odkaz na spisový materiál nelze považovat za žalobní bod (skutkový důvod), neboť jak je uvedeno výše, skutkové důvody se mají vztahovat ke konkrétnímu namítanému porušení zákona. Soud nemá a nemůže za žalobce podsouvat prosté žalobní citaci procesního předpisu skutkové okolnosti ze spisu. Pokud žaloba žádný žalobní bod neobsahuje, může být sice tento nedostatek podmínek řízení zhojen, nicméně jen v zákonné lhůtě pro podání žaloby. (Srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2005, čj. 8 Azs 52/2005 - 56, a ze dne 22. 4. 2004, čj. 6 Azs 22/2004 - 42).

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobkyně v žalobě pouze uvedla, že rozhodnutím žalovaného byla zkrácena na svých právech a napadá jej v rozsahu výroků o neudělení azylu podle § 12 a § 14 zákona o azylu a o nevztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona; dále uvedla výčet ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), jež pouze parafrázovala, a § 12 a § 91 zákona o azylu, která měla být správním orgánem porušena; pokud jde o skutkové důvody, na jejichž základě tvrdí porušení zákona, jen uvedla, že odkazuje na svou žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru a spisový materiál, a že na základě uvedených skutečností považuje napadené rozhodnutí za nezákonné, neboť žalovaný tím, že žalobkyni neudělil azyl dle § 12 či § 14 cit. zákona a nevztáhl na ni ani překážku vycestování podle § 91 uvedeného zákona její věc posoudil nesprávně a v důsledku toho vydal vadné rozhodnutí. V žalobě tak zcela absentují jakákoli konkrétní skutková tvrzení o nezákonnostech a rovněž právní výtky, neboť citovaná ustanovení zákona nejsou jakkoli subsumována na konkrétní skutková tvrzení.

V posuzované věci je zřejmé, že žaloba stěžovatelky žádný žalobní bod neobsahovala a tento nedostatek podmínek řízení nebyl v zákonné lhůtě (ostatně ani po jejím uplynutí) odstraněn.

Nejvyšší správní soud dodává, že není dána zákonná povinnost soudu v případech, kdy žaloba neobsahuje žádný žalobní bod, vyzývat žalobce k odstranění vad ve smyslu ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť takto široce pojímaná povinnost soudu by zjevně odporovala zmíněné zásadě dispoziční a rovněž zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je tento typ řízení koncipován (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, čj. 2 Azs 9/2003 - 40). I kdyby Nejvyšší správní soud připustil povinnost soudu vyzvat žalobkyni k odstranění vad podání, nemohlo by to zvrátit jeho závěry v posuzované věci. Uplynutím lhůty pro podání žaloby se absentující žalobní body staly neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení. Lhůta pro podání žaloby je přitom lhůtou zákonnou, kterou soud svým rozhodnutím nemůže prodloužit.

Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že Krajský soud v Ostravě měl poté, co uplynula zákonem stanovená lhůta pro podání žaloby, žalobu stěžovatelky odmítnout podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro nedostatek podmínek řízení. Jestliže tedy krajský soud o žalobě proti rozhodnutí žalovaného rozhodl meritorně, tj. jestliže věc přezkoumal a žalobu zamítl, pochybil, neboť v posuzované věci nebyly splněny podmínky řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2005, čj. 7 Azs 294/2004 - 41)¹. Nejvyšší správní soud k této skutečnosti přihlédl z úřední povinnosti, tedy bez ohledu na to, že tuto námitku stěžovatelka v kasační stížnosti nevznesla [§ 109 odst. 3 s. ř. s.].

S ohledem na shora uvedené odůvodnění již neměl Nejvyšší správní soud důvod přezkoumávat napadený rozsudek v rozsahu stížních bodů.

Jelikož v řízení vyšla najevo vada, k níž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 s. ř. s.], Nejvyšší správní soud napadený rozsudek podle ustanovení § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil. S ohledem na dikci ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. věty první za středníkem, rozhodl Nejvyšší správní soud současně o odmítnutí žaloby stěžovatelky podle ustanovení § 46 odst. a) s. ř. s., neboť v posuzované věci nebyly splněny podmínky řízení.

V souladu s ustanovením § 110 odst. 2 věty druhé s. ř. s. rozhodl Nejvyšší správní soud i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle kterého žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta. Z tohoto důvodu nemá jak stěžovatel, tak i žalovaný právo na náhradu nákladů řízení ani před krajským soudem, ani před soudem kasačním.

¹ Veškerá uvedená rozhodnutí dostupná na adrese <http://nssoud.cz>

Stěžovatelce byl pro toto řízení před soudem ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Soud určil odměnu advokáta částkou 3x 1000 Kč za tři úkony právní služby - převzetí a příprava věci a dvě podání týkající se věci samé a dále 3x 75 Kč na úhradu hotových výdajů v souladu s ustanovením § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b) a d) a § 13 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, celkem 3225 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. ledna 2007

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu